

Bo Lundgren: Anförande vid Extra partistämma 2002

Talare
Bo Lundgren
Partiledare, Moderaterna

Datum
8 november 2002

Plats
Stockholm

Vänner,

Som förtroendevald i moderaterna måste man vara beredd på att bli utvärderad varje dag. Inte bara på stämmor. Inte bara i val. Utan också i det dagliga, och för den delen nattliga, arbetet för våra frihetliga idéer.

Av media. Av medlemmarna. Av medborgarna.

Det gäller den som är partiledare, men också den som sitter i fullmäktige, som står i en valstuga eller är ordförande i en partiförening. Vi har alla ett ansvar för vår gemensamma uppgift.

Vårt parti består av människor som ibland tycker olika, som kan ha olika åsikter om tekniska lösningar, men som delar grundläggande värderingar och idéer.

Vi är och skall först och främst vara ett idéparti.

I vårt idéprogram slås fast att vårt samhälle skall bygga på idén om alla människors lika värde. Det är grunden för den personliga friheten och därmed för varje människas rätt att med hänsyn till andra forma sitt eget liv.

För den som inte sluter upp bakom dessa grundläggande idéer finns ingen plats i Moderata samlingspartiet. Det måste vi våga säga.

Men vi får inte nöja oss med att säga det. Vi måste också se till att dessa värderingar är en självklar grund för allt vi gör. För alla som företräder vårt parti. Så att vi klarar en hårdhänt granskning i en valrörelse. Det gjorde vi inte i årets val.

Vi måste kort och gott göra vår hemläxa bättre. Om vad som är våra

grundläggande värderingar. Och vad som inte är det.

Med detta som grund måste vi samtidigt tillåta människor inom partiet att uttrycka olika åsikter i sakfrågor. För många delar idag in partiet i olika fraktioner, och funderar över hur partiet skall splittras till dess att alla i den egna fraktionen tycker exakt likadant.

Alldeles för sällan ställs frågan vad som är moderaternas gemensamma värdegrund. Den kan uttryckas på olika sätt. Men i grunden handlar det om att ta till vara den kraft som finns i varje människa, att människor skall ha makt över sina egna liv.

För att det skall bli möjligt krävs att politikens omfattning minskas rejält. Det människor kan göra lika bra eller bättre själva eller tillsammans med andra, skall politiken inte lägga sig i. Samtidigt krävs också att politiken står stark och tar ansvar, där den verkligen behövs.

Kalla det gärna för klassisk liberalism eller frihetlig konservatism. Eller för något annat.

Det viktiga är inte etiketterna. Det viktiga är värderingarna.

Vi är ett parti som i liberal anda värnar den privata äganderätten och därför står upp för en stark rättsstat, med klara regler, tydliga reaktioner och fler poliser som skyddar människor till liv och egendom.

Vi är också ett parti som i konservativ anda betonar vikten av starka, självständiga familjer, och som därför aldrig ger upp kampen för låga skatter.

Vi är och skall förbli ett parti som mer än något annat vill återge människor den stolthet och värdighet som ligger i att vara fri att forma sitt liv efter eget huvud.

Vi företräder idéer som utgår från varje människas frihet och värdighet. I än större utsträckning företräder vi därför enskilda människor.

Årets val blev en motgång för moderaterna, men ännu mer för alla dem som

hade hoppats på förändring.

Familjer som kämpar med sina jobb trots att lönen inte är så hög, som stressar för att hinna lämna och hämta barn på dagis, som verkligen vill klara sig på egen hand, men som inte får pengarna att räcka till. Som blivit beroende av politiken för att klara försörjningen.

Människor som är beredda att jobba hårt för en bättre framtid för sig själva och sin familj, men som inte kan förbättra sin situation nämnvärt med egna insatser.

Ungdomar som behöver en skola som ger bättre kunskaper för att kunna förverkliga sina livsdrömmar.

Företagare som sliter vardag och helg, och knappt får verksamheten att gå ihop.

Det största valnederlaget är att vi inte klarade att göra mer för dessa människor. Det är klart att vi alla är djupt besvikna över detta.

Men det gör egentligen bara uppgiften framöver ännu viktigare. Att vi står upp för våra värderingar och är stolta över dem. Att vi frimodigt vågar möta människor för att vinna deras förtroende. Att vi kämpar ännu mer för människors frihet.

För om inte vi gör det, då blir det inte gjort. Och det måste göras.

Sverige blir alltmer av en enpartistat. Om socialdemokraterna sitter kvar till 2006 har de regerat 65 av de senaste 74 åren och 21 av de senaste 24 åren.

Hela samhällsmentaliteten påverkas. Vi ser hur människor och organisationer anpassar sig till makten. Kritiska röster dämpas.

I ett avseende blir Sverige därmed tystare.

I ett annat avseende är det tvärtom. Mer än var fjärde förstagångsväljare röstade

på de två riksdagspartier som är motståndare till globalisering och frihandel.

Ofta högljudda – ibland våldsamma. På 70-talet planerade de en maoistisk revolution och skanderade utanför Enskilda Banken. Nu kastar de gatsten och skanderar utanför McDonalds. Då som nu är grunden totalitära idéer.

Vår uppgift är att möta både den socialdemokratiska hegemonin och den vänsterextrema våg som får ungdomar att ta till våld.

När det socialdemokratiska maktinnehavet breder ut sig som en våt filt över det svenska samhällslivet skall vi moderater vara den friska fläkt som vädrar ut unkenheten.

Och oavsett var och när de totalitära locktonerna ljuder skall de alltid mötas av moderater som försvarar friheten, toleransen och förnuftet. ***

Jag menar att moderaterna under de kommande åren har två övergripande uppgifter.

För det första måste vi som det idéparti vi är visa bättre självförtroende för våra egna idéer än vi gjorde i årets valrörelse.

I socialdemokraternas tysta Sverige krävs mod för att vara moderat. Att gå emot etablerade ”sanningar”. Att stå upp för sådant som inte anses politiskt korrekt. Att också våga utmana andra borgerliga partier.

Det behövs.

Den viktigaste skiljelinjen i svensk politik går mellan de tre socialistiska partierna och de fyra borgerliga partierna. Men det går också en viktig skiljelinje mellan moderaterna och övriga sex riksdagspartier.

Vi är det enda parti som inte behandlar dagens högskattestat som politikens självklara utgångspunkt. För oss måste varje ingrepp i människors frihet motiveras på egna meriter.

Vi är därför det enda parti som vill ta till vara varje utrymme att öka människors självbestämmande genom sänkta skatter. För oss finns inget som heter ”statens

pengar”. För oss finns bara ”människors pengar”.

Vi är det enda parti som säger att problemet i Sverige inte är att några har mer pengar än andra, utan att politiken hindrar så många att själva skaffa sig en större ekonomisk trygghet.

Ett samhälle är ingen saga. Det är inte genom att ta från de rika och ge till de fattiga som vi skapar ett bättre samhälle, utan genom att göra det möjligt för var och en att med egna insatser skapa sig en bättre framtid. När var och en kan växa, växer också samhället.

Skall fattigdomen minska är det inte rikedom utan fattigdom som skall bekämpas.

Det offentliga skall ansvara för att ge ett fullgott stöd till alla vars egna förmåga inte räcker till. Det behövs skatter för att finansiera viktiga samhällsfunktioner. Men det skall inte vara någon politisk uppgift att därutöver ta ifrån människor pengar som de har förtjänat genom arbete, företagande eller sparande.

Jag är den förste att erkänna att moderaterna och jag i denna valrörelse inte tillräckligt väl lyckades kommunicera varför och hur vi vill sänka skatten. Men att för den skull vika från vad som är rätt och riktigt?

Aldrig. Inte på min vakt.

Skillnaden mellan oss och de andra borgerliga partierna kan beskrivas på flera olika sätt. I söndags skrev PM Nilsson på Expressens ledarsida om Tibro kommun, där folkpartiet har styrt sedan 1976.

Då det socialdemokratiska oppositionsrådet fick frågan vad som hade varit annorlunda om hans parti i stället fått styra kommunen tänkte han länge. Till sist blev svaret att dagens 16 meter långa simbassäng då hade varit 25 meter lång.

Skillnaden mellan socialdemokrati och socialliberalism: nio meter kaklad klorbassäng.

Det är inte svårt att hålla med PM Nilsson när han skriver att han ”längtar plötsligt intensivt efter ett par kreativa moderater”.

I ärlighetens namn skall man väl säga att det oftast skiljer något mer mellan socialdemokraterna och folkpartiet, men exemplet Tibro är ändå belysande.

Moderaterna är det enda tydliga alternativet till den rådande ordningen. Det innebär att vi har ett särskilt ansvar att alltid stå fast vid partiets värderingar, också när det blåser motvind.

Det finns de som säger att moderaterna inte längre behövs. De säger att muren har fallit och att även vänstern nu är för något slags valfrihet. De som säger så har fel. För vad de inte nämner är att människor i Sverige fortfarande trycks ned av den fria världens största politiska sektor.

Kommunpolitiker organiserar barnomsorgen och landstingspolitiker försöker organisera sjukvården. Alla som bryter benet skall köa på offentliga akutsjukhus, därför att alternativ är förbjudna.

Skall denna socialdemokratiska hegemoni kunna brytas måste det finnas krafter som föreslår sådant som inte alltid är omedelbart populärt, men som förändrar opinionen på sikt. En ihärdig och modig samhällskritik som skapar en efterfrågan på politisk förändring.

Finns ingen sådan kraft dröjer maktskiftet. Då finns heller inget verkligt förändringsmandat när vi får en majoritet av rösterna. Därför skall vi aldrig förtröttnas i kampen för ett annat och bättre Sverige.

Den socialdemokratiska välfärdsstaten är inte bättre för att den administreras av borgerliga partier. Likt den österrikiske ekonomen Hayek gjorde, skall vår samhällskritik därför riktas mot ”socialister i alla partier”.

Den första uppgift som ligger framför oss är att återupprätta moderaterna som ett idéparti präglat av självförtroende. Den andra stora uppgiften är att i varje läge ge röst åt det arbetande folket.

Moderaterna skall vara ett parti för den bortglömda folkgrupp som tar sitt ansvar, som går till jobbet och skapar värden och på så sätt bidrar till allas välstånd.

En grupp som inte känner några etniska, sociala eller regionala gränser. Män och kvinnor. Bilarbetare i Trollhättan, småföretagare i Älmhult, forskare i Uppsalas bioteknikkluster, sjuksköterskor på Södersjukhuset, närbutikägare i Göteborg och långtradarchaufförer som kör timmer på dåliga vägar över hela landet.

Kort sagt alla de människor i hela vårt land som dag efter dag går till jobbet, skapar värden och bygger landet.

Moderaterna skall tydligt stå upp för människor som sliter och kämpar i vardagen fast det ofta bär emot, som vill göra rätt för sig och som inte skulle komma på tanken att leva på andras bekostnad så länge den egna förmågan inte sviker.

Till skillnad från dem som företräder olika särintressen handlar det inte om att kräva något på någon annans bekostnad. Ju fler som arbetar och ju fler företag som startas, desto större resurser skapas det för oss alla. Detta budskap måste vi föra ut med stor frimodighet.

Vi måste därför våga säga att man alltid skall få behålla det mesta av vad man tjänar – oavsett hur mycket man tjänar.

Vi måste våga säga att det är bättre att ha ett lågavlönat arbete än inget arbete alls. Dels därför att man då – med vår skattepolitik – kan försörja sig själv. Dels för att ett arbete ger en helt annan självkänsla och delaktighet än om man lever på andras arbete.

Vi måste våga säga att den som arbetar skall ha mer kvar i plånboken än den som arbetar mindre eller inte alls. Ekonomiska skillnader mellan människor är inte i sig något problem, så länge som det finns goda möjligheter för alla att försörja sig på sitt arbete eller företagande, och att förbättra sin livssituation med egna insatser.

Varje dag vaknar fyra miljoner människor och går till jobbet. Men varje dag vaknar också en och en halv miljon människor i arbetsför ålder och går inte till

jobbet. En del är sjuka. En del är förtidspensionerade. Alldeles för många är arbetslösa eftersom jobben inte räcker till.

Men många är också hemma trots att de är friska och har ett jobb att gå till.

En tidigare djupt förankrad arbetsmoral har undergrävts. Alltfler ser det som acceptabelt att sjukskriva sig fast man inte är sjuk. Svartarbete ses som ett naturligt inslag i samhällslivet.

Anledningen är att dagens politik gör det för svårt att leva på sin lön och för lätt att leva på bidrag. De flesta människor vill göra rätt för sig. Men efter att under lång tid levt med system som uppmanar till passivitet blir många till slut passiva. Efter att år efter år ha hört politiker säga att man är svag, ser många till sist sig själva som svaga.

Om vi inte får någon ny politik kommer trenden att fortsätta. Allt färre som arbetar kommer att få försörja alltfler som inte arbetar.

Tillsammans måste vi därför börja våga ställa de svåra frågorna.

Vad är det för samhälle där många människor måste stressa 14 timmar om dagen för att få livet att gå ihop – därför att de måste betala för att arbetslösa inte får jobb, för att sjuka inte får vård i tid och för att friska människor är sjukskrivna?

Vad är det för samhälle där människor som flytt från förtryck och förföljelse tvingas till år av arbetslöshet och bidragsberoende, därför att de fastnar i seg byråkrati i stället för att få börja jobba?

För oss måste en av de viktigaste målsättningarna vara att återuppväcka den arbetsoch företagandemoral som en gång gjorde vårt land till ett av världens rikaste.

Det handlar om att göra sig av med krångliga regler som gör det svårt och dyrt att starta, driva och äga företag.

Och det handlar om att det skall löna sig att arbeta. I grunden är det ganska enkelt.

Två av tre arbetslösa får mindre än 100 kronor extra per dag om de går till jobbet. Då skall dessutom lunch och resekostnader betalas. Vinsten för statskassan om man går till jobbet i stället för att stanna hemma är 600 kronor. Tala om felaktig fördelningspolitik.

Låt oss ändra på det. Tänk vad som händer om pengarna i stället fördelas lika – hälften till den som är arbetslös och hälften till staten. Då skulle fler jobba. Och vi skulle kunna sänka skatterna eftersom utgifterna för bidrag sjunker.

Vår utgångspunkt måste vara att det skall löna sig bättre att jobba och att det skall löna sig sämre att fuska.

Urholkningen av arbetsmoralen är inte en enskild företeelse, utan ett symptom på ett mer allmänt problem.

Vi har idag en politik som ser genom fingrarna med eller till och med uppmuntrar dåliga beteenden, och som gör att goda beteenden inte premieras tillräckligt.

På en del av våra fängelser är murarna så låga att det går att kasta in knark till fångarna på rastgården. Samtidigt har vi höga murar kring arbetsmarknaden som stänger ute hundratusentals människor.

Vi har så höga krav att många inte kan eller vågar starta företag. Samtidigt föreslår Högskoleverket att kunskapskraven på civilingenjörsutbildningen skall sänkas.

De senaste tio åren har antalet elever som läser tyska och franska på gymnasiet sjunkit drastiskt. Tänk er det, världen är mer internationaliserad än någonsin och i Sverige lär sig allt färre gymnasieelever främmande språk.

För den som vill bli civilingenjör och söker sig till Tekniska högskolan i Stockholm betyder betyget VG i tyska mindre än betyget MVG i exempelvis filmkunskap, tai chi, massage eller ämnet ”mumsig mat i mysig miljö”.

Låt mig göra en sak klar.

Jag har inget emot massage, mumsig mat eller mysiga miljöer – men i det Sverige jag vill bygga skall det vara viktigare för den som vill bli civilingenjör att kunna tyska än att veta hur man lagar till en wienerschnitzel.

Krav uppfattas i Sverige ofta som något otrevligt. Men i själva verket är att ställa krav att bry sig. Den amerikanske filosofen Thomas Sowell har uttryckt det bättre än någon annan.

Han berättade i en intervju för några år sedan om en lärare han hade när han växte upp i Harlem på 1940-talet. Läraren...

”...brukade låta oss skriva varje ord vi stavade fel femtio gånger och ta med oss till skolan nästa dag. (...) Detta var nu orättvist därför att det fanns barn, t.ex. på Park Avenue, som var mycket mer förtrogna med tidningar och böcker som använde sig av dessa ord, och som hade mycket större möjligheter än vi att känna till vad orden betydde och hur de stavades.

(...) Vad som stod på dagordningen var om man skulle förmå dessa barn – oss – att uppfylla de krav som var svårare för oss att uppfylla. Eller om man skulle nöja sig med låtsasrättvisa i stället, och sända ut oss i världen oförberedda och förutbestämda att misslyckas. Det tycks mig som om det senare alternativet är oändligt mycket värre.”

Skolans viktigaste uppgift – från grundskola till universitet – är att förbereda eleverna för resten av deras liv. Genom att förmedla kunskaper, men också genom att stimulera kritiskt tänkande och uppmuntra till att utveckla de egenskaper som gör varje individ unik.

Vi vet vad dåliga kunskaper kan innebära idag. Tänk bara vad dåliga kunskaper kommer att innebära i framtiden när kunskapssamhället verkligen blommar ut.

Att ställa krav är att bry sig. Därför betyg från årskurs ett om man vill det. Därför en tuff attityd mot elever som förstör för och bråkar med andra elever. Därför en skola som inte sviker någon enda elev genom att sänka

kunskapskraven.

Det finns de som tolkar valresultatet som att moderaterna måste bli mer försiktiga. Jag tycker tvärtom.

I de tre val som nu ligger framför oss – euroomröstningen nästa år, valet till Europaparlamentet året därefter och valen i Sverige 2006 – får vi inte tona ned våra krav på ett mer marknadsekonomiskt samhälle.

Vi klarade det i folkomröstningen om EU för åtta år sedan. Efter att länge varit ensamma, fick vi till sist fick en majoritet av befolkningen med oss. Nu gäller det nästa steg, anslutningen till den gemensamma valuta som knyter människor i Europa än närmare varandra.

I valet till Europaparlamentet skall moderaterna fortsätta att vara de främsta företrädarna i Sverige för det Europasamarbete som under ett halvt sekel ökat människors rörlighet, stärkt välståndet och säkrat freden.

Men vi måste också vara de främsta kritikerna av sådant i EU som vi inte uppskattar. På samma sätt som vi slåss för mer marknadsekonomi i Sverige måste vi också slåss för mer marknadsekonomi i Europa.

De tullar mot omvärlden som är unionens största skamfläck måste avskaffas så snabbt som möjligt. För ett öppet parti som eftersträvar ett öppet samhälle måste det också vara självfallet att sträva efter en öppen värld.

Vi har moderaternas öde i våra egna händer. Att återupprätta moderaterna som ett idéparti präglad av självförtroende, och att bli ett tydligt parti för det arbetande folket – det är som jag ser det de två övergripande uppgifterna under de kommande åren.

I Kina används samma tecken för kris och möjlighet. Jag tycker det är så vi skall se på vår nuvarande situation. Vårt nederlag sätter press på oss att bli bättre på alla områden. Vi måste stå fast vid våra värderingar – men vi måste bli bättre på

att uttrycka dessa frimodigare och på människors villkor.

Moderaterna skall vara ett parti för alla som vill göra Sverige till ett friare land. Ett parti med en fri och levande debatt, utan fraktioner som främst utmanar varandra.

För att vinna framtidsdebatten måste fokus vara det som förenar, inte det som splittrar. Vi behöver fler brobyggare och färre rivningsentreprenörer.

Vi skall knyta allianser med människor och organisationer utanför partiet, men som liksom vi brinner för ett friare Sverige. Vi behöver mer av öppen idédebatt. Och vi behöver hitta nya arbetsformer som gör att man lika gärna kan vara stressad småbarnsförälder som pensionär med gott om tid för att aktivera sig i partiet.

Vi måste också lära av dem som faktiskt lyckades. I Solna, Ängelholm, Höganäs och många andra kommuner regerar vi vidare. I Gällivare gick vi fram från 8,9 till 15,5 procent. I Kalmar och Värmland tar vi över makten i landstinget. I traditionella socialdemokratiska kommuner som Avesta, Nordanstig och Boden blir det nu borgerligt styre för första gången på mycket länge. ***

Ni har idag gett mig förtroendet att leda vårt arbete för ett friare Sverige.

Jag har självklart mitt ansvar för vårt dåliga valresultat. Ett stort ansvar.

Det ansvaret vill jag ta genom att själv bidra till allt det vi måste göra för att förändras och utvecklas. För att skapa förtroende för vår politik och göra oss verkligt valbara så att vi kan leda den förändring av Sverige som vi vill se.

Det kommer att ta tid och kräva tålamod.

För att lyssna, för att diskutera vad jag vill göra med partiet och hur vi kan förbättra vårt budskap och vårt sätt arbeta, kommer jag under de närmaste månaderna att besöka samtliga våra 28 länsförbund.

Överallt kommer jag att ställa frågan. Hur vill vi att människor om några decennier skall minnas det tidiga 2000-talets moderater?

Som de som tappade modet och gav upp tanken om ett annat och bättre Sverige? Eller som de som stod fast vid sin övertygelse, som kämpade i uppförsbacken och som kunde lägga grunden för en ny svensk frihetstid?

För mig är saken klar. Jag vill att man om 20 år skall vara stolt över att ha tillhört moderaterna 2002. När vi trots motvinden tog nya tag, vågade vara obekväma, utmanade enpartistaten och aldrig slutade att stå på enskilda människors sida mot överheten.

Låt oss visa ett sådant självförtroende för våra idéer att det smittar av sig på människor vi möter. Så vinner vi valet 2006.

Jag skall göra mitt yttersta. Men det är bara tillsammans som vi kan se till att vår dröm om ett friare Sverige blir verklighet.

Taggar

2000-tal, 2002, Man, Moderaterna, Politiska tal

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/bo-lundgren-anforande-vid-extra-partistamma-2002>